

самоплагіат-v-nautsi-ta-vishchij-osviti-normativna-baza-i-svitovij-dosvid (дата звернення: 11.10.2018).

3. Академическая непорядочность: [Электронный ресурс] // Википедия – свободная энциклопедия. – Режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Академическая_непорядочность

4. Автор: [Електронний ресурс] // Вікіпедія – вільна енциклопедія. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Автор>

5. Швець Я. Застосування термінів інтертекстуальність та інтертекст у сучасній комунікативній лінгвістиці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/7012/1/42.pdf>

6. Історія розвитку радіології. Медпортал.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://медпортал.com/veterinariya_727/istoriya-rozvitku-radiologiji.html

7. Совесть: [Электронный ресурс] // Википедия – свободная энциклопедия. – Режим доступа: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Совесть>

Філянiна Л.А.,
к.ю.н., доцент
доцент кафедри теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
Філянiн Є.П.,
слухач магістратури
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Сучасний світ прийнято характеризувати терміном «інформаційне суспільство». В умовах сьогоdnішнього технологічного розвитку можливості

отримання та поширення інформації є простими та доступними як ніколи. Це неодмінно сильно впливає на розвиток науки та освіти. Переваги які надають інформаційні технології в даних сферах людської діяльності важко переоцінити. Однак у цієї медалі є й інша сторона. З розвитком доступності інформації зростає кількість її користувачів. Це в свою чергу стимулює збільшення вірогідності та частоти використання, запозичення цієї інформації у неетичний спосіб. Мова йде про порушення авторських прав, плагіат, фальсифікацію тощо. На додаток до цього, розширення інформаційного потоку ускладнює фільтрацію його змісту. Таким чином, наносяться збитки сферам науки та освіти. В результаті набуває більшої актуальності необхідність протидії порушенням академічної доброчесності.

У XV-XVI століттях із розвитком книгодрукування, поширився доступ до знань та розповсюдження інформації. Тому, мислителі того часу вважали необхідним відокремлення власних думок від ідей запозичених у інших авторів. У працях починають з'являтися виноски, коментарі та посилання. Одним із перших даний метод почав використовувати італійський гуманіст Флавіо Бьондо. Тобто можна стверджувати, що вже серед інтелектуалів епохи Ренесансу зароджується концепція про інтелектуальну власність та етичні принципи поваги до досягнень розумової творчості інших осіб [1]. В даному напрямку надалі розвивалася європейська освіта. Цих принципів дотримується і сучасна науково-освітня система Західного світу.

Проблемою академічної доброчесності в останні роки переймається вся наукова спільнота, в тому числі й Україна. Наша держава, з метою забезпечення надання якісних освітніх послуг впроваджує в національне законодавство міжнародні академічні стандарти щодо запобігання плагіату та правила і принципи дотримання академічної доброчесності. Так, ч. 1 ст. 42 Закону України «Про освіту» 2017 р. визначає, що учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової чи творчої діяльності повинні дотримуватися етичних принципів та визначених законом правил академічної

доброчесності [2]. Тобто академічна доброчесність стосується не тільки наукових досліджень та пошуку нових знань, але й всіх аспектів навчального та наукового процесів.

Активну роль в освітньому процесі відіграють дві основні групи. Перша – педагогічні, науково-педагогічні й наукові працівники, а друга – здобувачі вищої освіти. Для забезпечення довіри до результатів їх інтелектуальної праці законодавець розробив правила дотримання академічної доброчесності, котрі можна поділити на загальні та спеціальні. Так, до загальних правил академічної доброчесності доцільно віднести: посилання на конкретні джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм національного законодавства про авторське право і суміжних прав; необхідність надавати достовірну інформацію про методики та результати досліджень.

Водночас, крім загальних правил академічної доброчесності для кожної із груп передбачені спеціальні правила. Так, для першої групи характерні правила щодо здійснення контролю за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти, а також об'єктивного оцінювання результатів їх навчання. Натомість для здобувачів вищої освіти крім зазначених загальних правил важливим є самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання (за виключенням осіб, з особливим освітніми потребами для них ця вимога застосується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей) [2].

Разом з тим, у даному законі чітко визначено, що вважається порушенням академічної доброчесності, а саме: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво та необ'єктивне оцінювання. Отже, академічна доброчесність стосується не тільки безпосередньо несанкціонованого/без посилань опублікованих чужих напрацювань, але й оприлюднення раніше опублікованих власних наукових досліджень як нових результатів. Тобто, самоплагіат також вважається як порушення академічної доброчесності. Також необхідно зазначити, що дотримання академічної

доброчесності під час навчання не лише забезпечує якість освіти, але й виховує у особи шанобливе ставлення до інтелектуальної праці, допомагає досягти власних успіхів не зачіпаючи інтересів інших осіб та сприяє розвитку інтелектуально «здорового» суспільства.

Отже, для підвищення якості вищої освіти, рівня наукових здобутків, визнання дипломів ВНЗ України та конкурентоспроможності їх випускників за кордоном, держава сприяє формуванню, просуванню і розвитку культури академічної доброчесності шляхом прийняття відповідних нормативно-правових актів. Академічна доброчесність передбачає дотримання таких фундаментальних цінностей суспільного життя як чесність, справедливість, довіра, відповідальність, повага до знань, їх розвитку та цінності чужої інтелектуальної праці. Водночас, на запобігання порушень академічної доброчесності впливає ряд чинників, таких як: морально-етичні норми, правила поведінки в освітньому та науковому процесах, а також прагнення особи не допускати нехтування правилами академічної доброчесності.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Zashkilniak_Leonid/Metodolohiia_istorii_vid_davnyny_do_suchasnosti.pdf
2. Закон України «Про освіту» 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>